

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

**SBOROVÉ SPOLEČENSTVÍ MLÁDEŽE CÍRKVE
BRATRSKÉ V KOLÍNĚ Z HLEDISKA SMYSLUPLNÉHO
TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU**

Vedoucí práce: doc. PhDr. Ludmila Muchová Ph.D.

Autor práce: Světlana Vránová
Studijní obor: Pedagogika volného času
Ročník: 3.

2009

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

17. dubna 2009

Světlana Vránová

Velmi děkuji vedoucí Bakalářské práce doc. PhDr. Ludmile Muchové Ph.D. za její metodické vedení, cenné rady a připomínky při vedení bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mě jakýmkoliv způsobem pomáhali a posilovali při psaní práce.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1. SMYSLUPLNOST TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU.....	7
2. CHARAKTERISTIKA MLÁDEŽE Z VÝVOJOVÉHO HLEDISKA	9
2.1. Období adolescence	10
2.2. Mladá dospělost	12
2.3. Stanovení kritérii	15
3. CÍRKEV BRATRSKÁ.....	17
3.1. Historický exkurz	17
3.1.1. Křesťanský spolek mladíků	18
3.1.2. Spolek Domovina	19
3.1.3. Biblická škola	20
3.2. Dnešní fungování Církve bratrské.....	20
3.2.1. Odbor mládeže	21
3.3. Sbor Církve bratrské v Kolíně	22
4. SBOROVÉ SPOLEČENSTVÍ MLÁDEŽE – NÁPLŇ SETKÁVÁNÍ.....	24
4.1. Čtení Písma a kázání Božího slova.....	25
4.2. Zpěvy	26
4.3. Svědectví.....	27
4.4. Modlitba	28
4.4.1. Modlitební sdílení se, prosby jeden za druhého.....	30
4.5. Dobrovolná sbírka	30
4.6. Služba.....	31
4.7. Poznatky z praxe.....	32
4.7.1. Občerstvení.....	32
4.7.2. Hry	32
4.8. Zhodnocení smysluplnosti dle zvolených kritérií.....	34
ZÁVĚR	37
POUŽITÉ ZDROJE	39
Přílohy.....	45
ABSTRAKT.....	47
ABSTRACT.....	48

ÚVOD

Hledisko smysluplnosti je v „naději“¹ dalšího lepšího života a je podmíněno kulturou, časem, politickou situací, geografickou polohou, apod. "Touto nadějí může být (dle papeže Benedikta XVI.): „...*pouze Bůh, který zahrnuje veškerou skutečnost.*“² V Bohu je jediné skutečné naplnění.

Smysluplné je to, co vytváří hodnoty, formuje, učí, buduje sociální vztahy; pomáhá při hledání partnera, přátel a poznávání sama sebe, svých rolí ve společnosti, v rodině, aj. Užším měřítkem, kterým se chci zabývat, je pohled skrze křesťanství a normativem při tom je nám Písmo svaté. Viz. „*Bud'me pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista (Ef 4,15)!*“ Z toho vyplývá nutná znalost Boha, člověka a jeho vztahu k Bohu a k Božímu stvoření.

Společenství národů se shoduje na člancích z Všeobecné deklarace lidských práv, která jsou platná pro všechny národy světa. Tyto zajišťují svobodu, vývoj, aj. všech jednotlivců bez rozdílu.³ Ne ve všech státech světa jsou tyto články dodržovány. V některých státech stále platí totalitní režim, v jiných např. právo šaría nebo silná tradice – př. africké kmeny, kultura (Indie, Čína, oblast Amazonského pralesa, aj.), proto je potřeba zohlednit, že na mládež v těchto odlišných podmínkách působí jiné vlivy a jsou tak různá chápání života a smysluplnosti.

V naší společnosti, kde žijeme (Česká republika), je dnes uplatňovaná Všeobecná deklarace lidských práv. Vývoj české mládeže byl ovlivněn situací našeho národa za posledních 60 let (dvě totality – nacistická a komunistická), které narušily kontinuitu předchozího vývoje mládeže (skaut, junák, YMCA, YWCA⁴, tramping, aj.). O těchto mládežnických aktivitách můžeme říct, že byly smysluplné z hlediska Všeobecné deklarace, která je dnes uplatňována, a to z toho

¹ Srov.: Benedikt XVI. k mladým lidem: Máme naději v živém Bohu. In. *Tiskové středisko České biskupské konference* [online].

² Srov. tamtéž.

³ Srov. Dokumenty OSN. Všeobecná deklarace lidských práv, 2005. In. *Informační centrum OSN v Praze* [online], s. 1-5.

⁴ Srov. BALÍK, J. *Na cestě s mladými*, s. 52-53.

důvodu, že v nich byly dodržovány jednotlivé články, týkající se svobody, rozvoje, vzdělání, aj.

Oproti většinové společnosti je vývoj a vedení ke smysluplnosti mládeže v církvích a církevních společnostech specifický. Také jsou rozdílné důrazy, tradice a vývoj mezi jednotlivými církvemi. Církev římskokatolická má např. jiné formování mládeže ve farních společenstvích a celosvětových sjezdech mládeže,⁵ než např. život mládeže v klubech a mládežnických setkáváních protestantských církví.⁶

Cílem této práce je proniknout do problematiky setkávání mládeže v Církvi bratrské a pokusit se zhodnotit, zda jedinec, který navštěvuje tato setkávání, tráví smysluplně svůj volný čas.

Bylo proto nutné zvolit si kritéria smysluplnosti. Tímto se zabývám v první kapitole.

Ve druhé kapitole se zabývám charakteristikou mládeže z hlediska vývojové psychologie a jejím zhodnocením. Jelikož mládež tvoří poměrně široká skupina, tak se v jednotlivých podkapitolách zabývám nejprve adolescenty a poté mladými dospělými.

V další kapitole se zaměřuji na Církev bratrskou. Jelikož je práce zaměřena na mládež z této církve, tak si přiblížíme její fungování od dob vzniku až po dnešek a soustředíme se zde zejména na přístup k mladým lidem.

Na náplň setkávání Sborového společenství mládeže se zaměříme v následující kapitole. Více si přiblížíme jednotlivé aktivity, které v mládeži probíhají a podle zvolených kritérií je zhodnotíme.

V závěru si celou práci a její přístup posoudíme.

⁵ Důraz na mariánskou zbožnost, návštěva poutních míst, duchovní obnovy, vedení k celibátu budoucích adeptů kněžství, aj.

⁶ Vedení k přijetí Ježíše jako osobního Spasitele, ke křtu, ke členství, aj.

1. SMYSLUPLNOST TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

Jak už bylo řečeno v úvodu, kritéria pro smysluplné trávení volného času mohou být různá. Co je však volný čas? Vážanský uvádí, že pro většinu lidí je volným časem zbytkový čas po práci.⁷ Je to také doba, ve které jsme si svobodně vybrali, co budeme chtít dělat a tuto činnost děláme rádi a přináší nám pocit uspokojení. U dětí a mládeže je to doba, která není určena k vykonávání povinnosti školní docházky, příprava na vyučování, domácí povinnosti, dále to také není sebeobsluha, základní péče o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání, apod.⁸

Volný čas se může jevit jako nějaká činnost, do níž člověk vstupuje s očekáváními a této činnosti se účastní na základě svého svobodného rozhodnutí. Tato činnost mu přináší příjemné zážitky a uspokojení.⁹

Pod pojem volný čas se běžně zahrnují odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené a také rozvoj osobnosti (spoluúčast na vytváření kultury).¹⁰

V dnešní době poskytuje volný čas jednotlivci mnoho možností k tomu, jak jej naplnit. „*Současně je však také výzvou, s níž se každý musí učit vyrovnávat.*“¹¹ Každý jednatel se musí vypořádat s nabídkou vhodných aktivit a ty smysluplně využívat. Sborové společenství mládeže je také jednou z nabídek, jak a kde trávit svůj volný čas. Je však specifickou volnočasovou aktivitou již tím, že je zaměřena především na křesťanskou mládež.

V odborné literatuře se mi nepodařilo nalézt vymezení kritérií pro smysluplné využívání volného času z pohledu teorie pedagogiky volného času. Proto jsem si

⁷ Srov. VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*, s.19

⁸ Srov. HÁJEK, B. a kol. *Pedagogika volného času*, s. 15.

⁹ Srov. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, s. 13.

¹⁰ Srov. Srov. HÁJEK, B. a kol. *Pedagogika volného času*, s. 15

¹¹ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času. Texty pro distanční studium*, s. 4.

za kritérium pro tuto práci zvolila hledisko vývojově psychologické charakteristiky.

Je z hlediska vývojové psychologie Sborové společenství mládeže vhodné? Je zde jedinci umožněn dostatečný prostor pro jeho rozvoj?

V následující kapitole se budeme zabývat charakteristikou mládežníků a vytvořením kritérií z hlediska vývojové psychologie.

2. CHARAKTERISTIKA MLÁDEŽE Z VÝVOJOVÉHO HLEDISKA

Než se začneme zabývat konkrétními aktivitami, které ve Sborovém společenství mládeže Církve bratrské v Kolíně probíhají, je potřeba si blíže tuto skupinu specifikovat.¹² Mluvíme zde o skupině čítající asi dvacet lidí.

Věkově lze mládež v CB Kolín ohraničit lety 15–26. Nelze však říci, že jedinec, kterému je méně, nebo naopak více, nemůže do mládeže chodit. To vše záleží na dalších podmínkách, např. na jeho psychické, sociální a duchovní vyzrálosti.

Tato skupina je také v mnohém velmi různorodá. Skoro každý člověk pochází z jiného prostředí. Můžeme zde nalézt jedince z nefunkčních rodin, jedince, kteří jsou na okraji společnosti, ale také zde najdeme skupinu velmi nadaných a inteligentních lidí. Někteří se mohou divit, jak je možné takovou nesourodou skupinu udržet při sobě, ale ono to možné je. Viz druhé největší Ježíšovo přikázání: „*Miluj svého bližního, jako sám sebe (Mt 22:39)!*“ To, co tuto skupinu hlavně spojuje, je hledání Boha a touha po Něm.

Tím, že je toto věkové rozmezí poměrně široké, spadá z hlediska vývojové psychologie do dvou kategorií – do období adolescence a do období mladé dospělosti.

¹² Vlastní charakteristika mládeže:

Co jsme zač?

Jsme a budeme, teda dokud tady budeme, a až nebudeme, tak budeme jinde. Chtěli by jste vědět kde? Věříme, že v nebi. A proč? Páč to věříme, že je Bůh a že naše životy nejsou náhoda shluku molekul a velkého třesku. To je vlastně taky smysl toho, proč se scházíme. Když se sejdeme, tak toho teda děláme víc než, že řešíme velký třesk :) prostě to, co nás baví, jako nějaký hry, pak hudbu, pak občas sporty a výlety. Máme taky párkrát do roka společnou akci - většinou o prázdninách nějaký čundr nebo někam jedeme cca na týden.

No jestli to někoho zaujalo, tak tě rádi uvidíme a budeme rádi, když se přijdeš podívat a třeba rozšíříš naše řady :). Scházíme se na Královský cestě 226, je to barák Církve bratrské. za mládež CB já...

Co jsem zač? In. *Mládež Církve bratrské v Kolíně*. [online]. Praha: Církev bratrská, 2009. [cit. 17. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://cb.cz/kolin/mladez/index.php?show=stranka&id=Co-jme-zac->>.

2.1. Období adolescence

Toto období je datováno od 15 do 20 let. V jejím průběhu se dokončuje tělesný růst, a je také spojeno s plnou reprodukční zralostí.¹³ Myšlení již není formálně logické jako v období pubescence, ale rozvíjí se myšlení formálně abstraktní.¹⁴ Pro dospívající je příznačná flexibilita a schopnost používat nové způsoby řešení, jelikož ještě nejsou zatíženi zkušenostmi, které by je nějakým způsobem omezovali. Tato řešení bývají velmi radikální a rychlá. Otázka kompromisu bývá považovaná za nežádoucí řešení.¹⁵

Adolescenci lze ohraničit dvěma hlavními sociálními předěly. Prvním je ukončení povinné školní docházky a druhým dokončení přípravy na profesi a vstupem do zaměstnání, pokud tedy příprava na budoucí profesi dále nepokračuje.¹⁶

Toto přechodné období má, dle Vágnerové, „poskytnout jedinci čas a možnost, aby dosáhl předpokladů stát se dospělým.“¹⁷ Jsou na něj kladeny různé nároky, hlavně ze strany rodičů, kteří své dospívající děti považují již za dospělé, ale oni jimi být nechtějí, na rozdíl od období předchozího, kdy dospívající naopak vyžadovali, aby s nimi bylo zacházeno jako s dospělými a ono tomu tak nebylo.

Touha odložit dospělost z důvodu její nepřitažlivosti nebo přílišné náročnosti se dá označit Eriksonovým termínem psychosociální moratorium. Termín moratorium vyjadřuje potřebu něco zastavit, zabrzdit.

V tomto období hledá jedinec svou identitu, klade si mnoho existenciálních otázek, hledá smysluplnost svého života, je tak konfrontován i se svou vírou, jeho vztah k víře se mění. Tím, že se stává plnoletým, což je další výrazný sociální mezník, má mnohdy mnohem větší svobodu, a tím i mnoho možností k tomu, aby se svobodně vydal cestou, kterou chce jít.¹⁸

¹³ Srov. MACEK, P. *Adolescence: Psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*, s. 11.

¹⁴ Srov. LANGMEIER, J., LANGMEIER, M., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie s úvodem do vývojové neurofyzologie*, s. 87.

¹⁵ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, s. 259.

¹⁶ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, s. 253.

¹⁷ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, s. 254.

¹⁸ Srov. tamtéž, s. 254., 271-273.

S rozvojem abstraktního myšlení se mění vztah k víře. Člověk má vrozený sklon k tomu v něco věřit. Toto bývá vyjádřeno konkrétním způsobem a to většinou konfesní příslušností. Tím, že se přihlásí k nějaké skupině, kde mají členové stejné hodnoty, tato skupina může sloužit k podpoře jeho identity a k získání uznávané autority.¹⁹

Dle Vágnerové jsou dvě období ve vývoji osamostatňování a rozvoje identity. Jsou to fáze postupné stabilizace a fáze psychického osamostatňování. Postupná stabilizace souvisí se vztahy k rodičům, dochází k potřebě vymezit si pravidla společného soužití a také si ujasnit vlastní samostatnost a touha po ní je považována za přirozenou.²⁰ Fáze psychického osamostatnění souvisí s dosažením úplné samostatnosti a s vytvořením identity, která se výrazně neliší od toho, jak ji vnímá jedinec a od toho, jak je vnímán okolím.²¹

Tím, že jedinec v tomto období ukončuje vzdělávání (ve většině případů) a hledá své pracovní uplatnění, posiluje se sociální aspekt identity, tj. potřeba někam patřit, podílet se na něčem, něco s druhými sdílet. Adolescent již ve větší míře než v předchozích letech uvažuje o budoucích cílech a plánech.²²

S prožíváním vlastní identity jedince souvisí také vnímání jeho vlastního těla. Dochází k tomu, že se dospívající srovnává se svým okolím a řeší vlastní atraktivitu, ta souvisí s dosažením dobré sociální pozice. Adolescent si uvědomuje, že jeho zevnějšek hraje významnou roli k získání prestiže a zejména u dívek je tento boj na poli atraktivity výrazný. Vnímání těla se může stát nejdůležitější částí jeho identity. Ze začátku adolescence měli velkou roli, hlavně v životě dívek, vzory a to především ty idealizované (modelky, herečky, apod.), kdežto na konci tohoto období hlavně zralejší jedinci nalézají svůj vlastní styl. Je to jeden ze znaků vyzrálosti jejich osobnosti.²³

¹⁹ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, s. 273.

²⁰ Srov. LISÁ, L., KŇOUROVÁ, M. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*, s. 253.

²¹ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, s. 263.

²² Srov. MACEK, P. *Adolescence: Psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*, s. 46.

²³ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, s. 256 – 257.

Typická vlastnost pro adolescenta je nadšení, dokáže se rychle pro něco uchvátit, většinou jde však o činnosti, které pro něj mají subjektivně větší význam než škola (sport, umělecké aktivity, apod.).²⁴

Velký význam má v životě adolescenta hudba. Jí se vyjadřuje, skrze ni sděluje své postoje a názory.²⁵ V dnešní době se velmi zvýšil počet různých hudebních festivalů, na kterých můžeme potkat mnoho mladých lidí.²⁶

Vztahy adolescentů s vrstevníky lze považovat v tomto období za velmi důležité a do pozadí se dostávají vztahy s rodiči.²⁷ Dospívající společně se svými vrstevníky experimentuje v oblasti řešení různých situací. Postupně nahrazují jeho rodinu, od které se odpoutává a osamostatňuje.²⁸ Avšak jeho závislost na vrstevnické skupině již na konci období není tak velká, jako na počátku, spoléhá se více na svůj vlastní názor, ten dokáže vyjádřit spolu s nesouhlasem nejen k rodičům, ale také ke svým vrstevníkům.

Velkou roli hraje v životě jedince kamarádství a to především to, které je stabilní.

Stejně jako kamarádství hraje důležitou roli partnerství. Zpočátku se spíše jedná o získání prestiže, postupně se však tento postoj mění a vzniká touha po trvalém partnerském vztahu.²⁹

Po období adolescence přichází období mladé dospělosti, které si nyní charakterizujeme.

2.2. Mladá dospělost

Období mladé nebo také časně dospělosti je velmi široké, 20 – 40 let, nás nejvíce zajímá ta první dekáda.

²⁴ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, s. 260.

²⁵ Srov. MACEK, P. *Adolescence: Psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*, s. 51.

²⁶ V tomto i církev reaguje na potřeby mladých lidí a je tak tvořeno mnoho křesťanských hudebních festivalů, které jsou pořádány v České republice i v zahraničí, např. CampFest, probíhající na Slovensku, FreekFest, KlášterFest (ČR), a mnoho jiných dalších.

²⁷ Srov. ŠIRŮČEK, J., ŠIRŮČKOVÁ, M. *Vývoj a zkoumání vrstevnických vztahů*. In. LACINOVÁ, L., MACEK, P. *Vztahy v dospívání*, s. 41.

²⁸ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, s. 285.

²⁹ Srov. LISÁ, L., KŇOUROVÁ, M. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*, s. 253.

Otázkou je, odkdy přesně se vymezuje to, že člověk je již dospělý. Tento problém je stále nevyřešen, protože neexistuje žádný přesný úkon nebo rituál (na rozdíl od některých kultur), kdy se člověk stává dospělým. Přece jenom ale nějaká kritéria jsou a to alespoň z hlediska biologického. Souvisí s dosažením fyzické zralosti, se změnou vztahu k partnerství, kdy důležitou složkou partnerského vztahu je sexualita, která se později stává prostředkem ke zplodění dítěte.³⁰

Další vymezení dospělosti lze z hlediska psychosociálního. Jelikož se každý jedinec vyvíjí individuálně, nelze přesně vymežit, kdy přesně k dospělosti z tohoto hlediska dochází. Vývoj osobnosti se rozvíjí zejména v oblasti sebepojetí a vztahu k jiným lidem.

Co se týká vrstevnických vztahů, tak dochází ke změně. Jelikož jedinec potřebuje dosáhnout intimacy, jsou pro něj krátkodobé vztahy, typické pro adolescenci, nepřínosné. Většinou hledá trvalejší přátelství, která ovlivňují jeho další pozdější vztahy. Tyto jsou zpravidla i kvalitnější.

Výrazným mezníkem pro přechod do dospělosti se považovalo uzavření manželství, můžeme však pozorovat, že se v poslední době situace mění a tendence ke vstupu do manželství se umenšuje, mnoho lidí zůstává delší dobu svobodných.³¹ Důvody jsou různé, např. delší doba věnovaná přípravě na budoucí profesi.

Období je také charakteristické osamostatněním se od rodiny. Většina mladých dospělých již nastupuje do zaměstnání, ze kterého mu plynou nové sociální role, a také se fyzicky odpoutávají od rodiny a stávají se na ní zcela nezávislími. Tím mu vznikají větší práva, ale zároveň také více povinností.

Novým znakem v období dospělosti je posun k individualismu. Důležitá je vlastní volba ve všech oblastech života.³²

Časná dospělost je považována za velmi kritickou z hlediska souběhů životních situací, to jak se s nimi jedinec vyrovná ovlivňuje jeho budoucí život. Vágnerová popisuje dobu mladé dospělosti jako dobu „nadějí, otevřených

³⁰ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II.: Dospělost a stáří*, s. 9.

³¹ Srov. GIDDENS, A. *Sociologie*, s. 180.

³² Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II.: Dospělost a stáří*, s. 11.

*možností a jejich postupného naplňování, ale i dobou rizika zablokování dalšího vývoje.“*³³

Další změnou ve vývoji je proměna kognitivních funkcí. Tato proměna souvisí se zkušenostmi, které jedinec získává z kontaktu s okolím. Čím více různých zkušeností z různých oblastí, tím alternativněji jedinec zvažuje řešení různých problémů.³⁴ Mladý dospělý si uvědomuje, že většinu životních zkušeností nelze chápat jednoznačně, myšlení se stává integrovanější.

Také na rozdíl od adolescentů je dospělý člověk schopen kompromisu. Kompromis neslouží jenom jako prostředek pro poddání se, ale je vnímán mnohem komplexněji. Je to možnost akceptovat názory jiných a vyslechnout si na různou problematiku různá hlediska.³⁵

Mladá dospělost se vyznačuje také otevřeností ke změně, v pozdější době již není tak výrazná.

Jedním z dalších znaků dospělosti je postformální myšlení. To je charakterizováno několika body:

- Sebekritičnost – dospělý člověk je schopen sebekritiky a uvědomuje si, že nemá vždy pravdu, proto je schopen přistoupit ke kompromisu.
- Nejednoznačnost a proměna - dospělý jedinec se dokáže smířit s nejednoznačností a proměnou. Uvědomuje si, že různé životní úkony se v průběhu života mění a mají omezenou platnost.
- Práce s protiklady – dospělý člověk si je vědom toho, že protiklady spolu mohou fungovat, jako příklad lze uvést dobré a špatné vlastnosti partnera.

Další změnou oproti předchozímu vývoji je pragmatické myšlení. Člověk se zabývá více praktickými úkony. Také dokáže kombinovat formální i postformální myšlení v reakci na situaci, tato dovednost je považována za znak zralosti a je označována za fázi autonomního myšlení.³⁶

Změna v emocionalitě je také jednou z dalších charakteristik v tomto období. Dochází k její stabilizaci, citové prožitky bývají jednoznačné. Emoční

³³ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II.: Dospělost a stáří*, s. 13.

³⁴ Srov. tamtéž, s. 18.

³⁵ Srov. tamtéž, s. 20.

³⁶ Srov. tamtéž, s. 21.

rozladěnost, která je typická pro adolescenci se v mladé dospělosti postupně umenšuje. Zpočátku souvisí se změnami v životě jedince.

V období rané dospělosti dochází také k nejvýraznější diferenciaci mužské a ženské role.³⁷

Do období mladé dospělosti by spadala i otázka manželství, rodičovství, a mnohých dalších věcí, protože se ale zabýváme církevní mládeží, kde k tomuto zpravidla když dojde, tak mládežník opouští setkávání mládeže a stává se příslušníkem jiné skupiny, tak bych se tímto víc nezabývala.

Nyní bychom si přesně vymezili kritéria pro zhodnocení Sborového společenství mládeže.

2.3. Stanovení kritérii

Jak jsme si nastínili, Sborového společenství mládeže se z hlediska vývojové psychologie účastní adolescenti a mladí dospělí. Výše jsme si tyto skupiny přiblížili a nyní si zvolíme kritéria pro posouzení náplně Sborového společenství mládeže v Církvi bratrské v Kolíně dle vývojově psychologické charakteristiky.

Kritérium I.: Je ve Sborovém společenství mládeže v Církvi bratrské v Kolíně kladen důraz na vztahy mezi vrstevníky a na hledání přátelství, a také na partnerské vztahy?

Kritériem je zde rozvíjení vrstevnických a přátelských vztahů ve skupině.

Kritérium II.: Je zde dán prostor proto, aby jedinec mohl nalézt svou identitu a odpovědi na existenciální otázky?

Kritériem je zde hledání vlastní identity a rozvoj existenciálních otázek.

Kritérium III.: Je zde poskytnut prostor pro porovnávání fyzických a psychických vlastností (inteligence, emocionalita, temperament), a také pro jejich vhodný rozvoj?

Kritériem je zde rozvíjení kritičnosti ve vztahu k vlastním i cizím fyzickým a psychickým vlastnostem.

³⁷ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II.: Dospělost a stáří*, s. 39.

Kritérium IV.: Je ve Sborovém společenství mládeže dán prostor k tvorbě a poslechu hudby, která se stává nedílnou součástí mladých lidí?

Kritériem je akceptace specifických zájmů mladých lidí.

Kritérium V.: Je zde umožněno jedinci přicházet s něčím novým a aplikovat to?

Kritériem je zde zpřístupnění možnosti experimentovat (jako specifické potřeby mladých lidí).

Nyní jsme si zvolili kritéria pro posouzení trávení volného času ve Sborovém společenství mládeže Církve bratrské, než se však budeme zabývat samotnou náplní těchto mládežnických setkávání, tak si přiblížíme historii této církve, konkrétně blíže historii kolínského sboru, přiblížíme si dnešní fungování Církve bratrské a nakonec si krátce zhodnotíme její činnost směrem k mládeži.

3. CÍRKEV BRATRSKÁ

V této kapitole bych chtěla přiblížit Církev bratrskou, protože v naší zemi máme mnoho církví, ale každá má svá specifika. Krátce se zaměříme na její historii a poté se zastavíme u jejího dnešního fungování.

3.1. Historický exkurz

Církev bratrská, původně nazývaná Svobodnou církví reformovanou,³⁸ později Jednotou českobratrskou, se řadí do protestantských církví. „*Označení protestanismus má původ v protestním prohlášení, které na říšském sněmu ve Špýru r. 1529 podaly stavy hlásící se k reformaci.*“³⁹ Do tohoto označení se řadí nejen ty církve, které přímo z této reformace (evropská reformace 16. století) vznikly, ale také ty, které na ni nějakým způsobem navázaly.⁴⁰

Církev bratrská (tento název užívá od r. 1967⁴¹) zažila ve svém vývoji mnoho důležitých událostí. Jednou z nejvýznamnějších bylo vydání tolerančního patentu 13. října 1781, který započal alespoň částečnou svobodu pro evangelické, a také pravoslavné církve.⁴² Mnoho věřících si však nebylo jisto, ke kterým z možných evangelických církví (byly dvě různého vyznání) se přidat, protože jim chyběl dostatek informací. To vyřešil protestantský patent vydaný císařem Františkem Josefem I. 8. dubna 1861. Tímto patentem bylo ukončeno, alespoň dle zákona, období pouhé tolerance a byla zaručena zásadní rovnost pro evangelíky. Reformovaná církev helénského vyznání a luterská církev augšpurského vyznání byly státem uznány za rovnoprávné s církví římskokatolickou.⁴³

Ve 2. pol. 19. stol. začali na naše území přicházet misionáři ze zahraničních misijních a biblických společností. Tito misionáři, také jinak nazýváni

³⁸ Srov. ŠOLTÉZ, Š. *Dějiny křesťanské církve*, s. 151.

³⁹ FILIPÍ, P. *Křesťanstvo*, s. 111.

⁴⁰ Srov. tamtéž, s. 111.

⁴¹ Srov. ŠOLTÉZ, Š. *Dějiny křesťanské církve*, s. 151.

⁴² Srov. *Kapitoly z dějin Církve bratrské a jejího pražského sboru v 19. století*. In. *120 let v Božích službách*, s. 9.

⁴³ Srov. tamtéž, s. 9.

evangelisté, byli např. ze Skotské svobodné církve, Ochranovské jednoty⁴⁴, nebo zde přicházeli po r. 1872 také američtí misionáři, kteří byli vysíláni americkým Výborem pověřenců pro misii (Board of Commissioner for Foreign Mission). Za jejich činnosti vznikla Svobodná reformovaná církev⁴⁵, kdy na počátku roku 1880 přibývalo mnoho obrácených, za které cítila misie velkou zodpovědnost, a tak bylo potřeba se zabývat důležitou otázkou církevní příslušnosti. Přesněji byla založena 3. června 1880 a skládala se z jednoho sboru a několika stanic a to jak v Praze, tak na různých jiných místech zemí koruny české.⁴⁶

Období mezi léty 1880 a 1886 bylo náročné, církev procházela mnohými obtížemi, se kterými se musela vyrovnat, př. neměla právní subjektivitu a nemohla nabývat majetek, ale také bylo toto období v mnohém radostné, kdy byla vydávána probuzenecká literatura, a také např. měsíčník *Betanie*.

Rok 1886 se stal velmi důležitým pro další fungování církve. Do služby nastoupil Alois Adlof (výrazná osobnost církve), a také se společenství bratří a sester začínají zabývat třemi důležitými oblastmi nejen pro církev samotnou, ale také pro širokou společnost.⁴⁷

První oblastí je založení KMS (Křesťanský spolek mladíků).

3.1.1. Křesťanský spolek mladíků

Křesťanský spolek mladíků (KMS) byl založen v Praze s myšlenkou shromažďovat mladé muže a pořádat jednotlivé aktivity k využití jejich volného času.

V době, kdy zde ještě působili misionáři, byly organizovány biblické a vzdělávací hodiny pro dospívající a mladé muže. Po příchodu (tehdy ještě studenta) Aloise Adlofa zde začalo probíhat sdružování se mladých mužů i mimo pravidelná shromáždění, které tento student inicioval.

⁴⁴ Srov. *Kapitoly z dějin Církve bratrské a jejího pražského sboru v 19. století*. In. *120 let v Božích službách*, s. 9.

⁴⁵ Srov. FILIPI, P. *Křesťanstvo*, s. 135.

⁴⁶ Srov. *Kapitoly z dějin Církve bratrské a jejího pražského sboru v 19. století*. In. *120 let v Božích službách*, s. 12.

⁴⁷ Srov. *tamtéž*, s. 13.

Co bylo hlavním úkolem KSM? Získávat mladou generaci pro víru v Pána Ježíše Krista. K tomu docházelo při různých aktivitách, které byly zřízeny pro tento účel. Byly to: biblické, modlitební, vzdělávací (přednášky na různá témata, výuka cizích jazyků, výuka hudby, těsnopisu, aj.), literární (KSM měla knihovnu a čítárnu časopisů) činnosti, mezi nimiž je potřeba ještě zmínit činnost „zvací“, která měla za úkol misijní činnost. KSM měla také odbor pěvecký a odbor tzv. „střádalů“, což byla spořitelna členů spolku. K dispozici k různým aktivitám byla i tělocvična.⁴⁸

Tyto všechny aktivity se do roku 1897 týkaly jenom mužů. Ženy měly do té doby jiné podmínky. Neměly např. volební právo, nesměly samy nikam chodit, apod. Ovšem rok 1897 byl v této oblasti velkou změnou. Pro dívky byl založen křesťanský spolek Marta s cíli vzdělávacími, dobročinnými a humanitárními. Později vznikl sesterský odbor KSM a po dalším období vznikl SKSM, což byl Svaz křesťanských spolků mládeže.⁴⁹

Druhou oblastí, ve které začala církev realizovat aktivity, byla sociálně-diaconická služba.

3.1.2. Spolek Domovina

Členové církve si uvědomovali, že první církve se věnovala sociálně-diaconické službě, a tak svoji činnost zaměřili také na práci potřebným.

Jejich hlavní aktivity se specializovali na pomoc dívkám a mladým ženám, které propadly prostituci.

V 80. letech 19. století bylo mnoho dívek a mladých žen, které jezdily do Prahy za zaměstnáním nebo se vyučit. Tyto však neměly mnoho zkušeností s tak velkým městem a již na nádražích končily v rukách novodobých otrokářů žen.⁵⁰

Třetí aktivitou církve bylo zajištění vlastního vzdělávání budoucích kazatelů.

⁴⁸ Srov. *Kapitoly z dějin Církve bratrské a jejího pražského sboru v 19. století*. In. *120 let v Božích službách*, s. 14.

⁴⁹ Srov. *tamtéž*, s. 14.

⁵⁰ Srov. *tamtéž*, s. 14.

3.1.3. Biblická škola

V témže roce jako dvě předchozí aktivity začala fungovat Biblická škola. Byla zřízena k účelu vzdělávání kazatelů, evangelistů a církevních pracovníků ve službě Slovem.

Nebyly však zrovna příznivé podmínky pro její začátek. Po úmrtí jednoho důležitého vyučujícího myšlenka vlastní školy stále přetrvala a bylo potřeba zajistit potřebné vyučující a také učební osnovy. Rozhodlo se, že bude otevřen dvouletý kurz. Většina vyučujících byla českého původu, jenom ředitelem školy byl misionář z Ameriky.

Tehdejší rakouská legislativa neumožňovala školy tohoto typu, proto byla potřeba neustále měnit místo jejího působení. I přes tato úskalí měla škola za dva roky své absolventy, kteří byli v díle Páně velkou pomocí.⁵¹

Přes těžké období 1. a 2. světové války, a také období totality se církev stále vyvíjela. Rok 1989 byl pro ni krokem do svobody a tím i do konání mnohých dalších aktivit a svobodného rozvoje.

3.2. Dnešní fungování Církve bratrské

Církev bratrská je státem uznaná církev podle současného z. č. 3/2002 Sb. (zákon o církvích a náboženských společnostech)⁵² a v dnešní době se skládá ze dvou samostatných církví (Církev bratrská v ČR a Církev bratrská na Slovensku), které se řídí společným řádem, ten je schvalován a měněn jednou za dva roky na společné Konferenci Církve bratrské (dále jen „Konference“) obou církví.⁵³

⁵¹ Srov. *Kapitoly z dějin Církve bratrské a jejího pražského sboru v 19. století*. In. *120 let v Božích službách*, s. 17.

⁵² Celé znění: Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společnostech.

⁵³ Srov. *Ústava, vyznání víry a řád Církve bratrské. Základní dokumenty Církve bratrské*. In. *Církev bratrská* [online]. Praha: Církev bratrská, 21. 9. 2007. [cit. 19. března 2009]. Dostupné na WWW: <http://cb.cz/main/file/download/347/ustava,_vyznani_viry_a_rad_cb.pdf>. *Ústava, Vyznání a Řád Církve bratrské*, s. 12.

CB je zapojena do Ekumenické rady církví v ČR, do světového společenství evangelikálních církví, přihlásila se k Lausannskému závazku,⁵⁴ je také členem Světového reformovaného svazu, Mezinárodního svazu evangelických církví a Konference evropských církví.⁵⁵ To vše ovlivňuje život celé církve a také její mládeže.

Zároveň spadá do presbyterně-kongregačního typu církevního zřízení. Presbyterní církve se vyznačují řízením volenými staršími (presbytery⁵⁶) a kongregační typ znamená, že je kladen důraz na „*osobní odpovědnost každého člena sboru za rozhodování, vedení a správu celého sboru.*“⁵⁷

Samostatné sbory CB vyjádřili na Konferenci potřebu mít zastřešující orgán pro mládež. Rada CB návrh zpracovala a připravila pro následující Konferenci usnesení o vytvoření Odboru mládeže CB v ČR.⁵⁸ Ten byl schválen a byl vytvořen Odbor mládeže s placeným vedoucím pracovníkem, jehož funkční období je totožné s funkčním obdobím Rady CB (4 roky).

3.2.1. Odbor mládeže

Odbor mládeže si dává za cíl duchovně vychovat mladé lidi k živému vztahu s Kristem. Připravuje vzdělávání⁵⁹ vedoucích pracovníků jednotlivých mládeží. Také pořádá různé akce v rámci celé církve nebo jednotlivých částí. Mezi největší akce patří Sjezdy mládeže, které se zpravidla pořádají jednou za dva roky. Poslední Sjezd mládeže byl dohromady i s dalšími církvemi (Bratrská jednota baptistů, Křesťanské sbory)⁶⁰. Dalšími akcemi jsou různé tábory (English campy, Multisportovní campy, aj.), regionální setkávání mládeže, kde je potřeba zmínit

⁵⁴ Srov. Lausannský závazek. Základní dokumenty Církve bratrské. In. *Církev bratrská* [online]. Praha: Církev bratrská, 11. 11. 2003. [cit. 17. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://cb.cz/main/cs/content/document/view/4>>.

⁵⁵ Srov. ŠOLTÉZ, Š. *Dějiny křesťanské církve*. s. 151.

⁵⁶ „Presbyter – v starokřesťanské církvi představený církevní obce, v některých evangelických církvích tzv. starší.“ (REJMAN, L. *Slovník cizích slov*, s. 299.)

⁵⁷ ČERNÝ, P. *Dynamika života církve*, s. 80.

⁵⁸ Srov. Ústava, vyznání víry a řád Církve bratrské. Základní dokumenty Církve bratrské. In. *Církev bratrská* [online], s. 50.

⁵⁹ Srov. Studna. In. *Odbor mládeže Církve bratrské* [online]. Praha, 2009. [cit. 1. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.cb.cz/mladez/index.php?page/studna>>.

⁶⁰ Srov. NOVÁK, D. *Fotoreportáž ze sjezdu mládeže BJB, CB a KS*. s. 34-35.

jednu z dalších větších akcí a tou je „Houba aneb nasávání jinak“. Nasáváním jinak se myslí duchovní čerpání mladých lidí. Vždy je zvoleno jedno téma, které je probíráno z různých hledisek.⁶¹

Odbor mládeže chce také „*přinášet nové impulzy a důrazy do mládežnické služby; pomoci mládežníkům začlenit se do místních společenství CB; vytvářet prostředí ke spolupráci mezi mládežemi sborů a s organizacemi; individuálně pečovat o vedoucí mládeží.*“⁶²

Příkladem spolupráce mezi církvemi a organizacemi je činnost křesťanské organizace Atleti v akci, se kterou mnohé mládeže spolupracují.

Odbor mládeže vnímá, že potřeby jednotlivých sborů v otázkách mládeže se stále rozšiřují, a tak vytvořil tzv. Rozšířený Odbor mládeže, ve snaze na ně rychleji reagovat a mít zpětnou vazbu.

Dále Odbor mládeže spolupracuje s KAM (Křesťanská akademie mladých), která dělá mnohé aktivity pro mladé, za zmínku jistě stojí služba pro dívky Eva Evě. Také spolupracuje s dalšími mnohými organizacemi.

Nyní bych chtěla krátce nahlédnout do historie sboru CB v Kolíně.

3.3. Sbor Církve bratrské v Kolíně

Činnost ve sboru CB (tehdy ještě Jednoty českobratrské) v Kolíně byla započata v r. 1928, kdy se do Kolína přestěhovala rodina Hrubých. Po příchodu další rodiny Justů se konají pravidelné modlitební chvíle, ztišení na Písmem a nedělní shromáždění. Veškeré dění se zpočátku odehrává v soukromých prostorách, později dokonce v bývalé hospodě.

Členové sboru navazují na činnost sborů pražských, a až v dalších letech svého působení se připojí ke sboru v Kutné Hoře, od kterého se nakonec v r. 1993 osamostatňují.

⁶¹ Srov. NOVÁK, D. *Houba*, s. 19.

⁶² Cit. Smysl existence – vize. In. *Odbor mládeže Církve bratrské* [online]. Praha, 2009. [cit. 1. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <http://www.cb.cz/mladez/data/files/vize%20odbor%20copy.jpg>.

Jelikož se sbor rozrůstá a přibývá nových lidí, je potřeba hledat nové prostory, kde by se církev mohla scházet. Tyto prostory nakonec nalézají v r. 1972 ve staré vile v Královské ulici, kde se církev schází dodnes.⁶³

Když budeme hodnotit činnost Církve bratrské vzhledem k práci s mládeží, můžeme pozitivně vidět v její historii i dnešní době přístup k této věkové skupině. V historii byl založen mládežnický spolek, který umožňoval mladým lidem (zpočátku jen mužům) pozitivní vývoj nejen ve spirituální rovině, ale také svými různými činnostmi i k rozvoji tělesnému, hudebnímu, literárnímu, aj.⁶⁴ Církev bratrská ve své minulosti také reagovala na potřebu mít vlastní školu, a to i přes různé těžkosti, které to přinášelo, a také viděla potřebu aktivně sloužit potřebným (Spolek Domovina). V nedávné době reagovala Církev bratrská na potřeby mládeže tím, že byl dán prostor pro vznik Odboru mládeže, který se může plně specializovat na práci s touto věkovou skupinou, může hledat nové podněty, připomínky, aj.

Na těchto činnostech můžeme pozorovat to, že je církev nakloněna mladým lidem, je schopna jim nabídnout mnohé aktivity a také reagovat na jejich potřeby.

V další kapitole se zaměříme na náplň těchto mládežnických setkávání.

⁶³ Srov. HRUBÝ, V., JUST, P. *Vzpomínání. 80. let práce Jednoty českobratrské dnes Církve bratrské v Kolíně. Sedmdesátileté výročí počátku práce Církve bratrské v Kolíně (1928 – 1998) a vyhlášení samostatnosti kolínského sboru v r. 1993.*

⁶⁴ Srov. *Kapitoly z dějin Církve bratrské a jejího pražského sboru v 19. století.* In. *120 let v Božích službách*, s. 14.

4. SBOROVÉ SPOLEČENSTVÍ MLÁDEŽE – NÁPLŇ SETKÁVÁNÍ

Dle článku 88 Ústavy CB je náplní bohoslužeb: čtení Písma a kázání Božího slova, svědectví, zpěv, modlitby, požehnání, vysluhování svátosti křtu a večeře Páně. Také je ve shromáždění dána možnost dobrovolné sbírky. Při různých příležitostech je dán prostor i rozhovorům (to hlavně při biblických hodinách) a konají se též svatby a pohřby. Veškerá tato náplň je zakotvena v Písmu Svatém.⁶⁵ Z liturgického hlediska se shromáždění vyznačují značnou volností.⁶⁶ Většina těchto činností je zahrnuta také v setkávání mládeže. Některé aktivity si mládež přidává a mění, dle jejich aktuálních potřeb, o tom více v kapitole Sborové společenství mládeže – poznatky z praxe.

Jelikož Církev bratrská spadá do kongregačně-presbyterního zřízení církve, ve kterých celý sbor řídí starší, ale zároveň je zde kladen důraz na odpovědnost každého jednotlivce na rozhodování, vedení a správu celého sboru,⁶⁷ proto se i mládí účastníci spolupodílejí na tvorbě mládeže. Velký příklad v tomto konání si můžeme demonstrovat na Mojžíšovi (Ex 18,17-27). Jeho tchán mu říkal, že způsob, jakým vede Izraelský lid ho zničí, že sám to nezvládne. V tomto oddílu je mnoho důležitých otázek, které mohou napomoci k větší efektivitě práce nejen vedoucích, ale celého zbytku mládeže. První zásadní myšlenka je, že se člověk musí naučit spolupracovat. Mojžíš se tomu musel také učit. Proto mu jeho tchán doporučil, aby ustanovil různé lidi pro různou práci (Ex 18,21). Povolal schopné muže, kteří se báli Boha, aby konali pastýřskou práci a soudili lid (Ex 18,21-22). Ty nejdůležitější záležitosti přednášeli Mojžíšovi, ty méně důležité rozsuzovali sami. Mojžíš se tím podělil o své nelehké břímě vedení a souzení celého Izraelského lidu a to neslo ovoce.

Proto i v mládeži se vedoucí dělí o své úkoly, nemají na starosti vše, jenom ty nejhlavnější úkony, podobně jako Mojžíš.

⁶⁵ Srov. ČERNÝ. P. *Dynamika života církve*, s. 44.

⁶⁶ Srov. Ústava, vyznání víry a řád Církve bratrské. Základní dokumenty Církve bratrské. In. *Církev bratrská* [online], s. 60.

⁶⁷ Srov. ČERNÝ. P. *Dynamika života církve*, s. 80.

V dnešní době se mluví mnoho o participaci mladých lidí. V mládeži mají mladí lidé možnost participovat na tvorbě jednotlivých aktivit, dle svých schopností. Mohou zde tak nalézt své uplatnění.⁶⁸

V následujících kapitolách se zaměřuji na bližší zkoumání jednotlivých témat, která při setkávání mládeže probíhají a na zhodnocení smysluplnosti trávení volného času dle Církve bratrské.

První z náplně je čtení Písma a kázání Božího slova.

4.1. Čtení Písma a kázání Božího slova

Hlavní autoritou pro křesťana v evangelikálních církvích je Písmo Svaté.⁶⁹ Je inspirovaným a neomylným Božím slovem.⁷⁰ Z něho křesťan čerpá, k němu se vrací a jím argumentuje. Bible je hlavní zdroj jeho duchovního čerpání.⁷¹ „*Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který neseďává s posměvači, nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci (Žalm 1, 1).*“ Jak však píše Bič: „*Nemá-li ovšem Hospodinův zákon zůstat knihou zapečetěnou, je třeba, aby jej čtenáři někdo vyložil.*“⁷² Jedním z hlavních úkolů církve je zakotvit věřící v Božím slově. Apoštol Pavel je nám v tomto úkolu velkým příkladem, on to byl, kdo vyučoval celý rok v Antiochii učedníky (Sk 14,22) a kdo nabádal ostatní ke zvěstování Božího slova (Sk 15,36). Pavel i proto posílal své spolubratry do různých částí světa (Timoteus v Korintu 1K 4,17; Titus na Krétě Tt 2,1). Boží slovo je hlavní stravou pro duchovní růst křesťana.⁷³

Úkolem pro vedoucí Sborového společenství mládeže CB v Kolíně je v tomto následovat Pavla, vyučovat Boží pravdě a přistupovat ke každému dle jeho osobního duchovního růstu. Autor listu Židům vybízí k tomu, že noví křesťané potřebují nejprve mléčnou stravu, aby mohli růst v Krista (1Pt 2,2). Vedoucí mají

⁶⁸ Srov. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času. Současné trendy*, s. 62 – 63.

⁶⁹ V katolické církvi je naopak kladen větší důraz na autoritu církve.

⁷⁰ Srov. ČERNÝ, P. *Dynamika života církve*, s. 36.

⁷¹ Srov. ŽILKA, F. *Naše křesťanství. Kritické a konstruktivní úvahy o náboženství dneška a pro dnešek*, s. 142.

⁷² BIČ, M. *Svíce nohám mým*, s. 6.

⁷³ Srov. ČERNÝ, P. *Dynamika života církve*, s. 44–45.

za úkol připravit čtení a kázání Božího slova tak, aby to bylo dodrženo, ale zároveň, aby se naopak stále nezůstávalo u „mléčné stravy“, ale podával se hutnější pokrm (Žd 5,11-14).

Mládežník je veden ke každodennímu osobnímu čtení. Tato praxe každodenní četby Písma je na rozdíl od církve římskokatolické v evangelikálních církvích běžná. Vychází z výsadní autority Písma. V církvi římskokatolické se až poslední léta vybízí k častému čtení Písma, aby tak čtenáři získali „nesmírně cenné poznání Ježíše Krista.“⁷⁴ To, jakou biblickou knihu si pro své čtení mládežník zvolí, je jenom na něm.

„Písmo je slovo Boží, ale má se stát předmětem našich rozhovorů, vstoupit do naší řeči, inspirovat nás, abychom i my ve svých slovech prodlužovali řeč Kristovu.“⁷⁵ Aby tomu tak bylo, tak k tomu musí být jednotlivci vedeni. Vedoucí mládeže mají za úkol výklad Božího slova, k tomu jim slouží mnohé pomůcky, jako jsou: přednášky, výkladové knihy, aj. Výklad Bible by měl probíhat v souladu se Základními články víry CB.⁷⁶

Tuto část setkávání mládeže mají na starosti hlavně vedoucí, kteří jsou staršími (presbytery) ustanoveni, a také ti jedinci, kteří jsou duchovně vyzrálejší. Také jsou pro výklad Božího slova pozváni např. vikáři, kazatelé, anebo jiní lidé, kteří jsou k tomuto konání pověřeni. Jak však píše Pavel Černý (současný předseda CB): „vyučování musí být aktuální pro potřeby jednotlivců.“⁷⁷

Další částí, která při sborovém setkávání mládeže probíhá, jsou zpěvy.

4.2. Zpěvy

Nedílnou součástí života církve jsou společné zpěvy. „Zpěv to je přece projev života, projev radosti, ale také zármutku.“⁷⁸ V Písmu svatém můžeme nalézt obojí. Mojžíš a synové Izraele zpívali Hospodinu oslavnou píseň za to, že při odchodu z Egypta „...smetl do moře koně i s jezdcem.“ (Ex 15,1), král David

⁷⁴ Srov. Výklad bible v církvi. Papežská biblická komise, s. 101.

⁷⁵ ŠPIDLÍK, T. *Ve službě slova. Řeči nedělní a sváteční.* (V úvodu autora.)

⁷⁶ Srov. Ústava, Vyznání a Řád Církve bratrské, s. 4.

⁷⁷ ČERNÝ, P. *Dynamika života církve*, s. 49.

⁷⁸ ŠKROBÁK, J. *Mít všechny lidi opravdu rád*, s. 6 – 9.

křepčil před Hospodinem a skládal mu oslavné žalmy. Jsou také písně, kterými člověk dokáže vyslovit žal, smutek, ztrátu. Tyto také můžeme hledat v Žalmech Davidových.

Kazatel Škrobák popisuje zpěvy jako velmi důležité. Za klasický příklad uvádí husitskou píseň *Kdož sú boží bojovníci*, kterou husité zpívali s nadšením a tato pro ně něco znamenala.⁷⁹ Proto je potřeba, aby se zachoval společný zpěv. K tomu jsou vydávány mnohé zpěvníky, kancionály, mládežnické písně, dokonce se překládají i dnešní písně ze zahraničí, aby tak mládež na celém světě mohla zpívat stejné písně.

„Zpívejte Hospodinu píseň novou! Ať zní jeho chvála ze všech končin země. Ti, kteří se vydávají na moře, i to, čeho je moře plno, ostrovy a ti, kdo na nich bydlí,...(Iz 42,10)“ , tento verš ukazuje na to, že má zpívat Hospodinu každý, ať už je na tom místě či na jiném. Tak i mládež při svých setkáváních má zpívat písně Hospodinu, k tomu mohou používat různé nástroje. Asi to nebudou nástroje, které se používali v dobách Starého Zákona, jako citara nebo harfa (Ž 33,2), ale mohou to být rozličné jiné nástroje, v tomto se meze nekladou.

V každém případě, jak vystihují úvodní slova z kancionálu: *„Zpívejme rádi a vděčně, zpívejme často a zvučně! Ať srdce, otevřené vstříc Přicházejícímu, i rty naše otvírá k jasnému znění!“*⁸⁰

V dnešní době se objevil trend různých hudebních křesťanských festivalů, kde si mladí lidé mohou nejen zazpívat, ale také se hudebně realizovat.

Následující kapitola je o svědectví, které tvoří náplň setkávání křesťanů v Církvi bratrské.

4.3. Svědectví

Jednou z dalších částí bohoslužeb, a tak i setkávání mladých lidí, je svědectví. Co se však svědectvím myslí? Ježíš Kristus nabádá věřící: *„...budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země(Sk 1,7).“* Kdo je to svědek? Dle Novotného biblického slovníku je to ten, *„kdo na základě přímé*

⁷⁹ Srov. ŠKROBÁK, J. *Mít všechny lidi opravdu rád*, s. 6 – 9.

⁸⁰ *Křesťanský kancionál k probuzení a pěstování života z Boha*. (V úvodu)

osobní zkušenosti podává zprávu o tom, co viděl, slyšel a čeho se účastnil.“⁸¹ Také se svědectvím může myslet určitý předmět, či okolnost, které připomínají danou událost a jsou jejím průkazným materiálem.⁸² Nejedná se tedy jenom o to, že bychom my byli přímými svědky toho, co se tehdy událo, ale máme to zprostředkovaně předáno podobně jako Pavel, který se s Kristem nikdy osobně nesetkal, ale stal se Kristovým svědkem díky Ananiášově zvěsti (Sk 22,14n).

Svědectví, která probíhají v církvích a na setkávání křesťanů, slouží k tomu, aby v posluchačích byla vzbuzena touha po ukřižovaném a vzkříšeném Kristu. Jsou to svědectví každodenní víry, kterou jednotlivci prožívají. I účastníci setkávání se učí svědčit o své víře, o tom, co s Kristem prožili. Vydávat svědectví by se mělo neustále, jak píše Miroslav Krejčí: „*Chceme-li být učedníky Páně, musíme jimi být za každých okolností a v každé době.*“⁸³ Nelze se ohlížet na dobu, na stav nebo něco jiného. „Budete mi svědkové,“ je jasná výzva pro každého křesťana v každý čas.⁸⁴

Podobně jako svědectví, tak je i modlitba nedílnou součástí setkávání mladých lidí v Církvi bratrské v Kolíně.

4.4. Modlitba

Stejně tak jako zpěvy by při setkávání křesťanů v CB měla zaznít i modlitba.

V knize od Tomáše Špidlíka najdeme jeden, modlitbu vystihující, citát od Teofana Zatvorníka: „*Když se modlíš, sestup z hlavy do srdce, pravá modlitba je jenom ta, která vychází ze srdce.*“⁸⁵ Žilka říká, že „*mluvou víry je modlitba.*“⁸⁶

V další své knize Špidlík uvádí příběh jedné ženy, která získala k modlitbě velký odpor, když se v dětství musela povinně učit slova modliteb a nesměla je splést, protože za to byla kárána. Modlit se tak nenaučila. O modlitbě věděla

⁸¹ NOVOTNÝ, A. *Biblický slovník*, s. 1028.

⁸² Srov. tamtéž, s. 1028.

⁸³ KREJČÍ, M. *Odkaz otců*, s. 3.

⁸⁴ Srov. tamtéž, s. 4.

⁸⁵ ŠPIDLÍK, T. *Duše Ruska*, s. 36.

⁸⁶ ŽILKA, F. *Naše křesťanství. Kritické a konstruktivní úvahy o náboženství dneška a pro dnešek*, s. 130.

teoreticky všechno, ale nikdy opravdový význam modlitby neprožila plně. Věděla, že modlit se musí, ale až po delší době pochopila, že je to důležitý životní úkon.⁸⁷

Špidlík modlitbu připodobňuje ke třem stupňům. První stupeň je o získání informací – Bůh je náš Otec na nebesích, „*druhého stupně můžeme dosáhnout při rozjímání, když pochopíme, že bez této pravdy by byl vesmír jen neživým strojem a život shlukem náhod.*“⁸⁸ Třetí stupeň je o zkušenosti, že když se člověk k Bohu obrací, tak jej slyší.⁸⁹ Proto při setkávání mládeže probíhají modlitby, ve kterých jednotlivci mohou Bohu děkovat a předkládat mu své žádosti (Fl 4,6).

Grün popisuje, že modlitba má více funkcí, a to funkci analytickou a terapeutickou. „*V modlitbě člověk poznává všechny své chybné postoje a nemoci a v modlitbě zažívá i jejich vyléčení. Člověk, který se modlí, je nejen zbožný, ale modlitba jej činí zralým, zdravým, moudrým, vyléčeným člověkem, člověkem o kterém bychom dnes řekli, našel sám sebe, identifikoval se sám se sebou, realizoval sám sebe.*“⁹⁰

V Církvi bratrské je kladen velký důraz na osobní modlitbu, dle vzoru Ježíše Krista. „*Když je propustil, vystoupil na horu, aby se o samotě modlil. Když nastal večer, byl tam sám (Mt 14,23).*“ Na mnohých částech bible je křesťan vybízen k modlitbě a to k modlitbě, která bude probíhat, která se bude opakovat. Modlitba není něco, co křesťan dělá jednou za život, modlitba je konání. „... *vylévej své srdce jako vodu před tváří Panovníka (Pláč 2,19).*“ Slovo vylévej je v průběhovém čase, je to něco, co se bude dít neustále.

Ve sborovém společenství mládeže jsou chvíle, které jsou přímo určené k modlitbě, ať už k osobní modlitbě ve vlastním ztišení, anebo veřejné, řečené přede všemi. Aby však modlitba neskončila setkáním, tak probíhá modlitební sdílení se a prosby jeden za druhého.

⁸⁷ Srov. ŠPIDLÍK, T. *Slyšet Boha v ranním vánku. Krátká rozhlasová zamyšlení*, s. 36-37.

⁸⁸ Cit. tamtéž, s. 39.

⁸⁹ Srov. tamtéž, s. 39.

⁹⁰ GRÜN, A. *Modlitba a sebepoznání*, s. 8.

4.4.1. Modlitební sdílení se, prosby jeden za druhého.

Každý člen sboru je povinen dle Řádu CB (Členský slib, Příloha I.) se modlit za ostatní členy,⁹¹ tak i ve Sborovém společenství v Kolíně přijali tuto výzvu za svoji a i když ne všichni jsou členové, tak se za sebe modlí. Dle verše z Listu Efezkým 6,18 „*V každý čas se v Duchu svatém modlete a prostě, bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry i za mne, ...!*“

V Církvi bratrské plní modlitební sdílení se ještě další funkci, která by se dala nazvat zpovědní. Odkazuje se na verš z Jakuba 5,16 „*Vyznávejte hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni. Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.*“ Každý jednotlivec je veden k tomu, aby si našel někoho, komu může své hříchy vyznávat a kdo se za něj bude modlit.

Modlitba je tak důležitou částí nejen různých setkání, ale je i součástí života každého křesťana.

Součástí Sborového setkání mládeže je i Dobrovolná sbírka.

4.5. Dobrovolná sbírka

Stejně tak, jako činnosti předchozí je dobrovolná sbírka součástí Řádu CB. „*Podle svých možností budete přispívat na práci Božího království ve sboru a v církvi.*“⁹² Toto se, i když je to součástí členské slibu, netýká jenom členů. Písmo svaté nám opět ukazuje na to, jak by člověk měl hospodařit se svými penězi a co z těch peněz patří Hospodinu. Ať už jsou to verše o desátcích, anebo verše v Novém Zákoně o darech v chrámu. I při zakládání první Církve bratrské byl založen „odbor střídalů“, který měl za úkol peněžní otázku.⁹³ Proto se podílejí svými financemi na chodu nejen Sborového společenství mládeže, ale také celé církve.

⁹¹ Srov. Ústava, vyznání víry a řád Církve bratrské. Základní dokumenty Církve bratrské. In. *Církev bratrská* [online], s. 69.

⁹² Srov. tamtéž, s. 69.

⁹³ Srov. *Kapitoly z dějin Církve bratrské a jejího pražského sboru v 19. století*. In. *120 let v Božích službách*, s. 14.

4.6. Služba

Další významnou složkou, která tvoří život každého křesťana, je služba. „*Svámi dary budete přispívat k růstu a budování Kristova těla a podílet se na duchovní práci ve sboru a v církvi.*“⁹⁴ Tato slova se můžeme dočíst ve členském slibu (Příloha I), avšak neplatí jenom pro ty mládežníky, kteří se stali již členy církve, ale tato slova platí pro všechny mládežníky. Každý z nich „*má nějaké charisma, kterým může sloužit celému tělu.*“⁹⁵ Tímto svým charismatem slouží celé Kristově církvi. „*Vy jste tělo Kristovo, a každý z vás je jedním z jeho údů. A v církvi ustanovil Bůh jedny za apoštoly, druhé za proroky, třetí za učitele; potom jsou mocné činy, pak dary uzdravování, služba potřebným, řízení církve, řeč ve vytržení (1K 12,27).*“ Mládež je součástí církve, není to organizace zvláště zřízená, proto také každý křesťan, který chodí do mládeže, je její součástí. Církve se skládá z jednotlivých údů, ty pak tvoří celé tělo, které ale není schopno fungovat bez jednotlivých částí, každá část těla má na starosti něco jiného, má jiný úkol (1K 12,18).

Služba je součástí života křesťana a mladí účastníci jsou ke službě vedeni nejen svými vedoucími, ale také tím, že žijí v církvi, která má své potřeby. V Bibli se můžeme mnoho dočíst o tom, jak je služba potřebná k růstu celé církve. Máme před sebou výzvy jako „*navštěvujte vdovy!*“ (1Tm 5,3), „*milujte bližního svého!*“ (Mt 22,39), v tomto výroku je skryto mnoho z upřímné služby. Také verš „*Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu, s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království. Váš Pán je Kristus, jemu sloužíte (Ko 3,23),*“ mluví o tom, jaký by měl mít křesťan postoj ke službě.

Jak je již výše zmíněno, každý by měl sloužit svým obdarováním, nemusí to být jenom duchovní dary, ale jsou to i dovednosti a praktické činnosti, kterými může jednotlivec sloužit pro růst nejen mládeže, ale celé Kristovy církve.

⁹⁴ Srov. Ústava, vyznání víry a řád Církve bratrské. Základní dokumenty Církve bratrské. In. *Církev bratrská* [online], s. 69.

⁹⁵ ČERNÝ. P. *Dynamika života církve*, s. 64.

4.7 Poznatky z praxe

Jelikož ne všechny činnosti jsou zakotveny v Řádu Církve bratrské je potřebuje reagovat na nové podněty, některé činnosti si kolínská mládež přidala. První z nich je společné občerstvení a druhou aktivitou jsou hry.

4.7.1. Občerstvení

Stejně tak jako první církve, tak i mladí lidé z Církve bratrské v Kolíně, když jsou spolu, vidí potřebu společného pokrmu, jelikož společná setkávání trvají i několik hodin. „*Každého dne pobývali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a dělili se o jídlo s radostí a s upřímným srdcem (Sk 2,46).*“

I o tuto práci o jídlo se společně dělí, pokaždé si připraví pohoštění někdo jiný.

Další aktivitou, kterou si mládež přidala jsou hry. Vyplývá to i z jejich vývojové potřeby soutěžit, získat prestiž ve skupině apod.

4.7.2. Hry

Co je to hra? To je to, co dělají malé děti, hrají si na honičku, na „schovku“, hrají si Člověče nezlob se!, s tímto budeme souhlasit, ale určitě to není jenom toto, hra jsou i šachy, sporty, anebo také říkáme, že někdo dělá hru na klavír a co divadelní hra?⁹⁶ Hra je tedy široký pojem. Nepatří jenom do dětského věku, ale má důležitou funkci v době dospívání, dospělosti, je důležitou součástí lidského života. Neuman ve své knize Dobrodružné hry a cvičení v přírodě popisuje hru jako neobyčejný druh setkání. Hra je známá už od dob antiky, byla používána při různých slavnostech, často se spojovala s kultem uctívání bohů.⁹⁷ Přesné vymezení toho, co ještě hra je a co už není nikde nenajdeme, protože jak říká

⁹⁶ Srov. JIRÁSEK, I. *Co je hra?* In. HANUŠ, R., HRKAL, J. *Zlatý fond her II. Hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice*, s. 15.

⁹⁷ Srov. NEUMAN, J. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*, s. 17.

Jirásek, bychom museli vzít všechny hry, které se hráli, hry, které se hrají, a také ty hry, které teprve budou vytvořeny a budou se hrát.⁹⁸

Hra má mnoho různých významů, jedním z nich je, že ve hře člověk poznává nejen sám sebe, ale i ostatní.⁹⁹ Hra mu umožňuje, aby se stal někým jiným, může si vyzkoušet nové role, situace i vztahy. Podmínkou hry je, že „vychází z přitažlivého námětu, nabídne hráčům přiměřeně náročný individuální nebo týmový úkol, problém k řešení nebo osobní výzvu, je postavena na jasném principu, promyšlených pravidlech, a je uvedena chytrou motivací a inscenována s vědomím a využitím významné role prostředí a atmosféry.“¹⁰⁰ Charakteristika her v dospělém věku se moc neliší od her ve věku dětském. Člověk objevuje své nové síly, schopnosti, utkává se se soupeřem, hrou otevírá prostor k fantazii, může se radovat ze spontaneity. Ve hře se člověk setkává s mnohými situacemi, které mohou být dobrou přípravou na reálný život.¹⁰¹ Také pomoci ní může načerpat nových sil, anebo naopak uvolnit přebytečnou energii. Hra slouží také jako prostředek k radosti, smíchu.¹⁰² „Dobrá hra člověka uspokojuje a může být považována za prostředek katarze, umožňující mu znovuočištění uvolnění po silné emoci nebo náročné situaci.“¹⁰³

Proto i do mládežnického programu byla zařazena hra, a to jako prostředek nejen pro zábavu, ale i pro mnoho dalších dobrých vlastností, které hra má.

Tím, že se všichni jednotlivci podílejí na tvorbě programu a ve vedení jednotlivých aktivit se střídají, tak dochází k tomu, že každý přichází s něčím jiným. Někdo hraje rád sporty, jiný má raději hry logické, další zase inklinuje k divadlu. V mládeži je tak dán prostor pro získání nových zkušeností, dovedností, pro získání více poznatků nejen o sobě, ale i od druhých.

⁹⁸ Srov. JIRÁSEK, I. *Co je hra?* In. HANUŠ, R., HRKAL, J. *Zlatý fond her II. Hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice*, s. 15.

⁹⁹ Srov. NEUMAN, J. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*, s. 17.

¹⁰⁰ HOLEC, O. *Svět her ve věku dospívání a dospělosti*. In. HANUŠ, R., HRKAL, J. *Zlatý fond her II. Hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice*, s. 13.

¹⁰¹ Srov. tamtéž, s. 13.

¹⁰² Srov. NEUMAN, J. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*, s. 17–18.

¹⁰³ Cit, tamtéž, s. 18.

Také se v rámci kolínské mládeže konají různé turnaje, dny her, apod. Tyto aktivity v mnohém iniciují vedoucí mládeže, ale také jednotlivci.

4.8. Zhodnocení smysluplnosti dle zvolených kritérií

V práci se zabývám mládeží ve sboru Církve bratrské v Kolíně z hlediska smysluplnosti trávení volného času. Pro zhodnocení smysluplnosti těchto setkávání jsem si zvolila kritéria popsaná v první kapitole

Kritérium I.: Je ve Sborovém společenství mládeže v Církvi bratrské v Kolíně kladen důraz na vztahy mezi vrstevníky a na hledání přátelství, a také na partnerské vztahy?

Zhodnocení: Již samotné Kristovo přikázání „*Miluj bližního svého, jako sebe samého!* (Mt 22:39),“ vybízí k tomu, aby se mladý člověk učil přijímat druhého a aby se učil s ním vycházet. Církev bratrská považuje za hlavní autoritu Písmo svaté, ve kterém můžeme nalézt příklady různých vztahů a přátelství. Příkladem jednoho z velkých přátelství v Bibli je vztah mezi králem Davidem a Jonatanem (1S 19-20). Taktéž zde jsou vedeni k rozvíjení a budování přátelských vztahů, již tím, že v modlitbách myslí jeden na druhého, také tím, že se pořádají různé aktivity, díky kterým se přátelství mohou prohlubovat.

Co se týká partnerských vztahů, tak jsou podporovány, ale také vhodně usměrňovány a vedeny. Na téma partnerských vztahů se vedou mnohé dialogy a jsou konány různé semináře,¹⁰⁴ ve kterých se mohou dozvědět mnohé o chození, fyzickém kontaktu, aj. v souladu s křesťanskými principy.

Na otázku plynoucí z tohoto kritéria si můžeme odpovědět pozitivně, ve Sborovém společenství mládeže je kladen důraz na vztahy mezi vrstevníky a na hledání přátelství, a také na partnerské vztahy.

Kritérium II.: Je zde dán prostor proto, aby jedinec mohl nalézt svou identitu a odpovědi na existenciální otázky?

¹⁰⁴ Jedna z posledních akcí na téma vztahů, které se kolínská mládež účastnila, probíhala v Církvi bratrské v Pardubicích při akci Houba, téma znělo: Alternativní sex, řečníkem byl David Novák, vedoucí Odboru mládeže. (NOVÁK, D. Houba. Bratrská rodina. 2009, roč. 41, č. 3, s. 19.)

Zhodnocení: Již tím, že toto společenství tvoří skupina mladých lidí, která ve svém vývoji prožívá mnohé podobně, vystávají na povrch různé otázky, na které si postupně mohou odpovídat. K tomuto může velmi napomáhat i to, že se tohoto setkání účastní dvě skupiny (podle vývojové psychologie), adolescenti a mladí dospělí, kteří se tak mohou vzájemně ovlivňovat, podporovat, hledat odpovědi na otázky, aj.

Jelikož je toto setkávání zaměřeno na křesťanskou mládež, na mnohé otázky se hledá odpověď skrze Bibli. Vedoucí se účastní systematického vzdělávání, kde jsou tato témata probírána a oni je mohou aplikovat ve Sborovém společenství mládeže. Iniciativa je zde na vedoucích, kteří mají za úkol výběr témat.

Na otázku, plynoucí z tohoto kritéria si odpovědět nemůžeme, protože se v žádné publikaci o mládeži Církve bratrské nedozvíme, zda jsou tyto otázky řešeny.

Kritérium III.: Je zde poskytnut prostor pro porovnávání fyzických a psychických schopností, a také pro jejich vhodný rozvoj?

Zhodnocení: Setkávání mládeže se neorientuje pouze na pasivní poslouchání toho, co druzí dělají, ale zaměřuje se i na participaci ohledně jakékoliv činností, které se zde uskutečňují. Je zde dán prostor ke hrám, které mohou být velmi různorodé a mohou tak přispět k dobrému rozvoji jedince. Pokud bychom chtěli více hodnotit toto kritérium, musel by být uskutečněn na tuto problematiku samostatný výzkum. Z toho, co jsem si výše popsali, však můžeme na otázku plynoucí z tohoto kritéria odpovědět pozitivně.

Kritérium IV.: Je ve Sborovém společenství mládeže dán prostor k tvorbě a poslechu hudby, která se stává nedílnou součástí mladých lidí?

Zhodnocení: Zpěv je jednou z náplní setkávání mládeže, zpívat však nemusí všichni, mohou jen poslouchat, nebo hrát na hudební nástroje. Jak již bylo zmiňováno, jsou pořádány mnohé festivaly hudby a semináře o hudbě, těchto aktivit se mohou mladí lidé účastnit a také zde rozvíjet své hudební nadání.

Na otázku plynoucí z tohoto kritéria si můžeme odpovědět kladně.

Kritérium V.: Je zde umožněno jedinci přicházet s něčím novým a aplikovat to?

Zhodnocení: V kapitole o službě jsme se mohli dozvědět o tom, že jsou všichni údy těla Kristova. Každá část tohoto těla má jiný úkol. Každý má různá obdarování, kterými mohou přispívat k fungování celé mládeže, mohou tak přinášet nové podněty, nápady, k tomu je jim zde dán velký prostor. I tím, že se na celém programu spolupodílejí, tak mohou v mnohém přinášet nové impulsy, které se v mládeži mohou aplikovat.

Na otázku plynoucí z tohoto kritéria si také můžeme odpovědět pozitivně.

Jelikož jsme si na většinu kritérií, která jsme si v práci stanovili odpověděli kladně, můžeme o Sborovém společenství mládeže Církve bratrské v Kolíně říci, že se podle zmíněných vývojově psychologických kritérií jeví tato nabídka trávení volného času jeví jako smysluplná.

Jelikož z dokumentů Církve bratrské nelze usoudit, jaký by měl být smysluplně trávený volný čas, domnívám se, že jsem na jednom konkrétním příkladu na zkoumanou souvislost ukázala.

ZÁVĚR

V této práci jsem se zabývala Sborovým společenstvím mládeže v Církvi bratrské v Kolíně z hlediska smysluplného trávení volného času.

Nejprve jsem se snažila nalézt kritéria pro zhodnocení smysluplného trávení volného času. Jelikož jsem nenašla kritéria, podle toho, jak by si smysluplně strávený čas představovali odborníci zabývající se volným časem, tak jsem si kritérium hodnocení smysluplnosti zvolila podle vývojové psychologie.

Ve druhé kapitole se zabývám charakteristikou mládežníků a poté si volím kritéria.

Jelikož se ve Sborovém společenství mládeže setkávají dvě skupiny, tak se to v mnohém jeví jako pozitivní. V adolescenci hledá jedinec vzory, které tak může spatřovat ve svých starších kamarádech, potřebuje s někým diskutovat, přít se. Potřebuje se také s někým ztotožnit. Dále příslušet k nějaké skupině, mít kolem sebe své vrstevníky, sdílet hodnoty dané skupiny.¹⁰⁵ Tím, že se jedinec v tomto období lehce nadchne pro různé aktivity, tak může být prospěšný pro tuto velkou skupinu. Také se může na celém dění spolupodílet, což je pro dospívajícího dobré, může zde nalézt uplatnění, je nasloucháno jeho nápadům, může zde soupeřit o pozici ve skupině, to vše může dobře působit na jeho vývoj. Jelikož jsou v mládeži prosazované křesťanské hodnoty, není potřeba se bát negativních vlivů.

Stejně tak pro jedince v období mladé dospělosti může být setkávání mládeže vhodnou aktivitou pro volný čas.

Velké pozitivum, které může tato skupina mladých křesťanů nabídnout ostatním mladým lidem, je atmosféra bezpodmínečného přijetí, ta je předpokladem pro to, aby se člověk někde cítil doma.¹⁰⁶ Sborové společenství mládeže se nesoustředí jenom na určitou skupinu mladých lidí, ale přijímá všechny, kteří mají zájem.

V další kapitole jsme si mohli přiblížit fungování Církve bratrské a také se vrátit do její historie. Krátce jsme se také zabývali Odborem mládeže, který má na

¹⁰⁵ Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*, s. 273.

¹⁰⁶ Srov. KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže, Studijní text pro pracovníky s mládeží*, s. 73-74.

starosti práci s touto skupinou, a také vzdělávání vedoucích pracovníků, kteří s mládeží pracují.

V poslední kapitole jsme si popsali náplň setkávání. Velký důraz je v mládeži Církve bratrské kladen na participaci mladých lidí na jednotlivých aktivitách.

Mimo náplň, kterou jsem si v této kapitole popsali, však mládež koná mnoho dalšího, ale jelikož tyto aktivity nejsou nikde ověřitelné, tak bych se jimi chtěla zabývat ve své Diplomové práci, ve které bych chtěla mít samostatný výzkum, týkající se těchto setkávání.

V závěru poslední kapitoly jsme si zhodnotili dle zvolených kritérií náplň setkávání mládeže. Tato náplň se jeví jako smysluplná, rozvíjející jedince a jeho mnohé vývojové požadavky.

Práce pro mne byla velmi přínosná. I přestože jsem členkou této církve, tak pro mne byly mnohé věci nové, ať už se to týkalo historie Církve bratrské, jejího fungování anebo Odboru mládeže.

POUŽITÉ ZDROJE

1. BALÍK, J. *Na cestě s mladými. O službě církve mladým lidem.* 1. vyd. Praha: Paulínky, 2004. 503 s. ISBN 80-86025-76-4.
2. *Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona.* 8. vyd. (6. přepracované), Česká biblická společnost, 1993, ISBN 80-900881-6-3.
3. BIČ, M. *Svíce nohám mým.* 1. vyd. Praha: Evangelická církev metodistická, 1992. 213 s. ISBN 80-85013-25-8.
4. ČERNÝ, P. *Dynamika života církve. Poznámky k praktické eklesiologii.* Studijní texty Evangelikálního teologického semináře v Praze, svazek 3., vyd.: Oliva, 1998, 101 s. ISBN 80-85942-34-8.
5. FILIPI, P. *Křesťanstvo. Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví.* 2. vyd. Brno: CDK, 1998. 195 s. ISBN 80-85959-35-2.
6. GIDDENS, A. *Sociologie.* Přel. J. Jařab. 1. vyd. Praha: Polity Press, Blackwell, 1997. 595 s. Přel. z: Sociology. ISBN 80-7203-124-4.
7. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času. Současné trendy.* 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
8. GRÜN, A. *Modlitba a sebepoznání.* 1. vyd. Praha: ZVON, české katolické nakladatelství a vydavatelství, 1997. s. 52. ISBN 80-7113-191-1.
9. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., HRDLIČKOVÁ, V., PÁVKOVÁ, J., PAVLÍKOVÁ, A., *Pedagogika volného času.* 3. vyd. Praha: Portál, 2002. 231 s., ISBN 80-7178-711-6.

10. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času. Texty pro distanční studium*. Vyd. Univerzita Karlova v Praze, 2003. 105 s. ISBN 80-7290-128-1.
11. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
12. HOLEC, O. *Svět her ve věku dospívání a dospělosti*. In. HANUŠ, R., HRKAL, J. *Zlatý fond her II. Hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice*. 4. vyd. Praha: Portál, 1998-2007, s. 13 - 14, ISBN 978-80-7367-265-2.
13. HRUBÝ, V., JUST, P. *Vzpomínání. 80. let práce Jednoty českobratrské dnes Církve bratrské v Kolíně. Sedmdesátileté výročí počátku práce Církve bratrské v Kolíně (1928 – 1998) a vyhlášení samostatnosti kolínského sboru v r. 1993*. Vyd. Církev bratrská Kolín pro vlastní potřebu, 2008.
14. JIRÁSEK, I. *Co je hra?* In. HANUŠ, R., HRKAL, J. *Zlatý fond her II. Hry a programy připravené pro kurzy Prázdninové školy Lipnice*. 4. vyd. Praha: Portál, 1998-2007, s. 15 - 20, ISBN 978-80-7367-265-2.
15. *Kapitoly z dějin Církve bratrské a jejího pražského sboru v 19. století*. In. *120 let v Božích službách*. Ke 120 výročí založení v roce 2000 vydal Sbor Církve bratrské Praha, 2000. 87 s. ISBN neuvedeno.
16. KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže, Studijní text pro pracovníky s mládeží*. Vyd. Salesiánská provincie Praha ve spolupráci se Salesiánským střediskem mládeže v Praze – Kobylisích, Praha 1999. 125 s. ISBN neuvedeno.

17. KREJČÍ, M. *Odkaz otců*. Vyd.: Křesťanské sdružení mladých lidí, Praha, 1941, s. 16. ISBN neuvedeno.
18. *Křesťanský kancionál k probuzení a pěstování života z Boha*. 9. notované vydání: Jednota Českobratrská, 1966, s. 781, ISBN neuvedeno.
19. LANGMEIER, J., LANGMEIEROVÁ, M., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie s úvodem do vývojové neurofyzologie*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství H&H, 1998. ISBN 80-86022-37-4.
20. LISÁ, L., KŇOUROVÁ, M. *Vývoj dítěte a jeho úskalí*. 1. vyd. Praha: AVICENUM, zdravotnické nakladatelství, 1986. 276 s. ISBN neuvedeno.
21. MACEK, P. *Adolescence: Psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 207 s. ISBN 80-7178-348-X.
22. NEUMAN, J. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998, 325 s., ISBN 80-7178-218-1.
23. NOVÁK, D. Fotoreportáž ze sjezdu mládeže BJB, CB a KS. *Bratrská rodina*. 2008, roč. 39, č. 7-8, s. 34 – 35.
24. NOVÁK, D. Houba. *Bratrská rodina*. 2009, roč. 41, č. 3, s. 19.
25. NOVOTNÝ, A. *Biblický slovník*. 3. vyd. Praha: Kalich, Česká biblická společnost, 1992, s. 1399. ISBN 80-7017-528-1 (pro: Kalich, Praha), ISBN 80-900881-1-2 (pro: Česká biblická společnost, Praha).
26. REJMAN, L. *Slovník cizích slov*. 2. doplněné vyd.: Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1971, s. 416, ISBN neuvedeno.

27. ŠIRŮČEK, J., ŠIRŮČKOVÁ, M. Vývoj a zkoumání vrstevnických vztahů. In. LACINOVÁ, L., MACEK, P. *Vztahy v dospívání*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principál, 2006, s. 196. ISBN 80-7364-034-1.
28. ŠKROBÁK, J. Mít všechny lidi opravdu rád. *Bratrská rodina*. 2009, roč. 41, č. 4, s. 6 – 9.
29. ŠOLTÉZ, Š. *Dějiny křesťanské církve*. 4. vyd. Praha: Kalich, 1990. 158 s. ISBN 80-7017-204-5.
30. ŠPIDLÍK, T. *Duše Ruska*. Kostelní vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 89 s. ISBN 80-7192-518-7.
31. ŠPIDLÍK, T. *Slyšet Boha v ranním vánku. Krátká rozhlasová zamyšlení*. Kostelní vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. 156 s. ISBN 80-7192-941-7.
32. ŠPIDLÍK, T. *Ve službě slova. Řeči nedělní a sváteční*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1992. 197 s. ISBN neuvedeno.
33. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II.: Dospělost a stáří*. 1.vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2007. 461 s. ISBN 978-80-246-1318-5.
34. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 522 s. ISBN 80-7178-308-0.
35. VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*. 2. vyd. Brno: Print-Typia Brno, spol. s. r. o., 2001, 175 s., ISBN 80-86384-00-4.

36. ŽILKA, F. *Naše křesťanství. Kritické a konstruktivní úvahy o náboženství dneška a pro dnešek*. 2. vyd. Praha: Jan Laichter, 1946. 351 s. ISBN neuvedeno.

Internetové zdroje:

1. Benedikt XVI. k mladým lidem: Máme naději v živém Bohu. In. *Tiskové středisko České biskupské konference* [online]. Vatikán, 5. 3. 2009, 12:00. [cit. 17. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://tisk.cirkev.cz/z-vatikanu/benedikt-xvi-k-mladym-lidem-mame-nadeji-v-zivem-bohu.html>>.
2. Co jsem zač? In. *Mládež Církve bratrské v Kolíně*. [online]. Praha: Církev bratrská, 2009. [cit. 17. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://cb.cz/kolin/mladez/index.php?show=stranka&id=Co-jsme-zac->>.
3. Dokumenty OSN. Všeobecná deklarace lidských práv, 2005. In. *Informační centrum OSN v Praze* [online]. Praha: UNIC, 2005. [cit. 17. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>.
4. Lausannský závazek. Základní dokumenty Církve bratrské. In. *Církev bratrská* [online]. Praha: Církev bratrská, 11. 11. 2003. [cit. 17. března 2009]. Dostupné na WWW: <<http://cb.cz/main/cs/content/document/view/4>>.
5. Smysl existence – vize. In. *Odbor mládeže Církve bratrské* [online]. Praha, 2009. [cit. 1. dubna 2009]. Dostupné na WWW: <<http://www.cb.cz/mladez/data/files/vize%20odbor%20copy.jpg>>.

6. Studna. In. *Odbor mládeže Církve bratrské* [online]. Praha, 2009. [cit. 1. dubna 2009]. Dostupné na WWW:
<<http://www.cb.cz/mladez/index.php?page/studna>>.

7. Ústava, vyznání víry a řád Církve bratrské. Základní dokumenty Církve bratrské. In. *Církev bratrská* [online]. Praha: Církev bratrská, 21. 9. 2007. [cit. 19. března 2009]. Dostupné na WWW:
<http://cb.cz/main/file/download/347/ustava,_vyznani_viry_a_rad_cb.pdf>.

PŘÍLOHY

Příloha I.

Členský slib

Milý bratře (Milá sestro) v Pánu Ježíši Kristu!

Písmo svaté říká, že „srdcem se věří ke spravedlnosti, ale ústy vyznání se děje k spasení“ (Ř 10,10). Proto se stavíte před Boží tvář a před náš sbor, abyste vyznali svou křesťanskou víru a své rozhodnutí žít nový život v Kristu. Obrátme se nejdříve v modlitbě k Bohu.

(Následuje modlitba bud' přistupujících členů a někoho ze starších sboru, nebo jen zástupce sboru.)

Vyznáváte, že jste se oddali Bohu jako nebeskému Otci, že jste přijali Ježíše Krista za svého Spasitele a Pána a že jste uvítali ve svém srdci Ducha svatého, který vás ujišťuje, že jste Božími dětmi, a naplňuje vaše srdce Boží láskou s jistotou spasení. Vyznáváte, že přijímáte Boha Otce, Syna i Ducha svatého za svého trojjediného Boha a Písmo svaté za jediné pravidlo své víry a života.

Vyznáváte-li spolu s námi tuto křesťanskou víru, odpovězte každý sám za sebe s důvěrou v Boží pomoc.

Věřím a vyznávám.

Slibujete dále, že se v Boží síle a s jeho pomocí budete snažit žít tak, jak se sluší na účastníky evangelia Kristova, a že budete hledat Boží království a jeho spravedlnost a usilovat o zbožný a ukázněný život, abyste tak mohli oslavovat toho, který vás povolal ze tmy do svého světla (1 Pt 2,9).

Jestliže tak slibujete, odpovězte před Bohem a námi:

S pomocí Boží slibuji.

Jako učedníci Pána Ježíše Krista vstupujete ve smlouvu s touto částí jeho církve, tj. s Církví bratrskou, a svobodně se zavazujete, že se budete podřizovat Božímu řádu v církvi i ve sboru.

Budete žít v křesťanské lásce a duchovním společenství se všemi spolučleny a budete se za ně modlit. Svými dary budete přispívat k růstu a budování Kristova těla a podílet se na duchovní práci ve sboru a církvi. Nebudete opouštět pobožnosti svého sboru a budete přijímat bratrské napomínání. Podle svých možností budete přispívat na práci Božího království ve sboru a v církvi.

Slibujete-li to, odpovězte s důvěrou v Boží pomoc:

Ano.

(Členové církve povstanou.)

My jako jedna část Kristovy církve vstupujeme s vámi ve smlouvu a vítáme vás s láskou do svého středu. Na znamení toho vám jménem církve podávám pravici a prohlašuji vás za plnoprávné členy.

Děkujeme za vás Bohu a slibujeme, že vám chceme pomáhat, abyste rostli v milosti a poznání Pána Ježíše Krista a mohli plnit to, co jste právě slíbili. Písmo svaté nás ujišťuje, že „ten“, která nás povolal, je věrný a že nás posvětit a zachová“ (1Te 5,23-24).

Milost Pána našeho Ježíše Krista buď s vámi.

ABSTRAKT

VRÁNOVÁ, S. *Sborové společenství mládeže Církve bratrské v Kolíně z hlediska smysluplného trávení volného času*. České Budějovice 2009. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce L. Muchová.

Klíčová slova: Mládež, Církev bratrská, smysluplnost, vývojová psychologie, volný čas.

Práce se zaměřuje na Sborové společenství mládeže v Církvi bratrské z hlediska smysluplnosti trávení volného času.

V úvodu práce si volím kritéria, dle kterých budu práci hodnotit. Za toto kritérium jsem si zvolila pohled skrze vývojovou psychologii.

V práci se zabývám církevní mládeží, a proto se zaměřuji i na historii a fungování Církve bratrské. Také krátce hodnotím její činnost směrem k mládeži.

Velkou kapitolu v této práci tvoří popis náplně Sborového společenství mládeže a jejího hodnocení dle zvolených kritérií.

ABSTRACT

Youth group in the Brethern Church in Kolín in light of meaningful spending of leisure time.

Key words: Youth group, Brethern Church, meaningful, growth psychology, leisure time.

This bachelor thesis focuses on Youth group in the Brethern Church in Kolín in light of meaningful spending of leisure time.

In the very beginning of the thesis I chose criteria, that will help me to evaluate the spending of free time. As the criteria I chose growth psychology.

The thesis deals with church youth group, that is why I also describe history and organization of the Brethern Church. I also evaluate its relationship with youth groups.

One of the chapters contains a description of spending of free time in the church youth group and an evaluation of this according to the criteria I chose.